

BETEGTÁJÉKOZTATÓ ÉS BELEEGYZŐ NYILATKOZAT ENDOSZKÓPOS MELLÉKÜREG ÉS SZEMFELTÁRÁS

Kedves Betegünk, kedves Szülők!

Az előzetes vizsgálatok és leletek alapján Önnek/gyermekének melléküreg és szemfeltáráshoz van szüksége. Az alábbiakban tömören megtalálható minden fontos információ a beavatkozással kapcsolatban. A kezelőorvos Önnek egyéniesített, teljes körű szóbeli tájékoztatást is ad, lehetőséget biztosítva a beavatkozással kapcsolatos kérdései feltevésére, melyeket megválaszol.

1./ A BETEGSÉG MEGNEVEZÉSE, ISMERTETÉSE

Önnél az orrmelléküreg és a szemüreg területén egy térfoglalást/gyulladást diagnosztizáltak. Orrmelléküregnek hívjuk az arcüregeket, a homloküregeket, a rostasejt rendszereket és az iköblöt. Egészséges orr-, és orrmelléküregi viszonyok mellett ezen területek légtartóak. A rostasejtekkel közvetlenül határos a szemszövet és a szemizmokat, illetve az ereket és idegeket tartalmazó szemüreg. Ebben az anatómiai térségben jó és rosszindulatú daganatok egyaránt ki fejlődhetnek, illetve a melléküreg gennyfertőzése a szemüregbe is terjedhet. A diagnózis felállítását és a műtét tervezését minden esetben orrendoszkópos vizsgálat és arckoponya CT, valamint MR felvétel és szövettani mintavétel kell, hogy támogassa.

2./ A MŰTÉT MENETE, ILLETVE A BEAVATKOZÁS RÖVID LEÍRÁSA

A műtét során nincs szükség külső bőrmetszésre, az endoszkópot az orrbemeneten keresztül vezetik be az orr- és a melléküreg területére nyálkahártya-lohasztó szerek alkalmazását követően. A sebészi beavatkozás a daganat teljes egészében történő eltávolítására törekszik, ezért bizonyos mértékben akár maradandó fogyatékoságot, életminőség csökkenést is okozhat. Minden esetben egyénre szabottan kell a beteg és a kezelőorvosok közös döntése alapján kompromisszumra jutni a műtéttől várható eredmény és az azzal járó kockázatok vagy akár biztos károsodást okozó beavatkozás részleteinek tekintetében. Az operáció részletei a betegség kiterjedésétől függenek, de az arcüreg és az elülső rostasejt feltárása és kitarítása csaknem minden esetben megtörténik, ez után az úgynevezett lamina papiracea eltávolításával tárható fel a szemüreg középvonal felé néző fala. Kiterjedtebb betegség esetén az iköböl és a homloküreg akár egészen széles feltárására is megtörténhet mindezeket túl pedig akár a koponyaúr, valamint az agyburkok feltárása is lehetséges. A műtét végén gyakran tampon kerül az orrba, melyet általában a beavatkozás másnapján eltávolítunk, de bizonyos esetekben lebomló, eltávolítást nem igénylő tamponok alkalmazása is előfordulhat vagy egyáltalán nem szükséges a tamponálás.

3./ A BEAVATKOZÁS CÉLJA

A sebészi beavatkozás célja a daganat teljes egészének eltávolítása vagy szövettani mintavétel, illetve a gennyfertőzés leállításának (fertőzéses kórok esetén).

4./ AZ ÉRZÉSTELÉNÍTÉS LEHETŐSÉGEI, VESZÉLYEI

A műtétet legtöbbször általános érzéstelenítésben (altatásban) végezzük, ami mind a beteg, mind az orvos számára kényelmesebb helyzetet teremt a beavatkozás során. A műtétkor elengedhetetlen vérzésmentesség biztosítására az altatószerek alkalmazása mellett éresszehúzó és fájdalomcsillapító hatással is rendelkező injekciók (adrenalin és lidocain) is beadásra kerülnek nyálkahártya lohasztót és Fenilefrint tartalmazó orrtamponok mellett. Helyi érzéstelenítéskor az általános érzéstelenítéshez hasonlóan az említett helyi szerek kerülnek alkalmazásra, a műtét ezek után - az esetek döntő többségében - fájdalommentes. Az érzéstelenítő és vérzést csökkentő gyógyszerek hatására előfordulhat átmeneti rosszullét, szívdobogásérzés, hányinger, vérnyomásesés vagy -emelkedés, amelyek legtöbbször kezelés nélkül elmúlnak. Az érzéstelenítésre és altatásra alkalmazott hatóanyagokkal szemben ritka esetben túlérzékenységi reakció léphet fel.

5./ A BEAVATKOZÁS LEHETSÉGES KOCKÁZATAI

Minden ember szervezete eltérően reagál a műtéti terhelésre. Ez az eltérő reagálás néha kiszámíthatatlan reakciókat eredményez. A legnagyobb gondosság mellett is felléphetnek a műtét alatt és után is komplikációk, amelyek akár életveszélyesek is lehetnek, és szükségessé tehetnek további kezeléseket, műtéteket. Korábbi betegségek, egyéni különbségek elősegíthetik ezen komplikációk kialakulását.

5.1. Általános műtéti kísérő tünetek és kockázatok

- Műtét utáni fájdalom a fej, arc területén
- A szemhéjak vérömlenye, vizenyője
- A műtéti terület vérzése, melynek súlyossága a könnyen elhárítható szivárgástól az életet veszélyeztető állapotig terjed. A vérzéses szövődmények ellátása tamponálást vagy akár ismételt műtétet, esetleg vérátömlesztést is szükségessé tehet.
- Trombózis/Embólia: ha vérrög képződik vagy elsodródik a vérárammal, igen súlyos károsodások léphetnek fel (például érelzáródás, tüdőembólia, stroke, szívinfarktus). Az esetleges gyógyszeres megelőzés viszont vérzéshez, utóvérzéshez vezethet.
- Bőr-/szövet-/idegkárosodás, a nyaki gerinc sérülése a fektetésből, a beavatkozást kísérő tevékenységekből (például injekciózás, fertőtlenítés, elektromos áram) ritkán fordul elő. Lehetséges hosszútávú következmények lehetnek a műtét utáni fájdalmak, gyulladások, szövetelhalások, hegképződések, érzéskiesések, funkciózavarok, bénulások.
- Sebfertőződés ismételt beavatkozást tehet szükségessé antibiotikus kezelés mellett.
- Allergia/érzékenység (például latexre, gyógyszerekre, érzéstelenítőkre) nagyon ritkán akut keringési elégtelenséghez, anafilaxiához vezethet, melynek intenzív osztályos kezelés szükséges, különösen ritkán súlyos maradandó károsodások (például szervelegtelenségek, agyi károsodás, bénulások), akár halál is felléphet.
- A helyi érzéstelenítő és egyéb gyógyszerek (például vérzéscsillapító szer, fájdalomcsillapító, antibiotikum) nem kívánt mellékhatásai a szer függvényében felléphetnek. Kölcsönhatás léphet fel más gyógyszerekkel, gyengíthetik (például fogamzásgátló) vagy erősíthetik (például véralvadásgátló) a hatásukat. Ezen kívül

központi idegrendszeri (nyugtalanlás, görcsök, légzészavarok), vérnyomás eltérések, szívritmuszavarok léphetnek fel. Az antibiotikumok főként gyomor-, bélrendszeri, vérkép és véralvadási eltéréseket, vese- és májműködési zavarokat idézhetnek elő. Továbbá a gombás fertőzések elszaporodása és rezisztens kórokozók megjelenése előfordulhat. Egyes fájdalomcsillapítóknak a fentieken kívül kivételesen veszélyes fehérvérsejt szám csökkenés, máj-, és vesekárosodás, véralvadási zavar lehet a mellékhatása. Fájdalomcsillapító érzékenység esetén asztmás hörgőgörcs kialakulása lehetséges.

5.2. Speciális kísérő tünetek, kockázatok

- Az orrüreg jelentős mértékű pörkösödése, váladékkozása
- Összenövések kialakulása az orrüregben, mely akár teljes orrdugultsághoz is vezethet.
- A szaglás átmeneti vagy végleges romlása
- A szaglás átmeneti vagy végleges elvesztése
- Szeműri vérömleny
- A szemüregbe hatoló eszközök ideg-, izomsérülést okozhatnak, mely akár maradandó tekintésbénulással járhat.
- A fenti szemüregi szövődmények a látásélesség romlását és akár a látás teljes elvesztését is eredményezhetik.
- A mellső koponyaalap és az agyhártyák átszakadása, következményes agyvízcsorgással, melynek következménye lehet agyhártya-, illetve agyvelőgyulladás, agytályog kialakulása.
- Az iköböl ritka anatómiai eltérései kapcsán sérülhet a szemideg vagy a nagy, koponyaűri verőér. Utóbbi végzetes kimenetelű is lehet.

5.3. A beavatkozás után fellépő lehetséges következmények, illetőleg esetleges szövődmények

- Közvetlenül műtét után 1-2 óráig véres köpés, köhögési inger, köhögés, nyugtalanlás, bágyság léphet fel. A műtét napján ezért fekvés, rendszeres folyadékfogyasztás és szükség esetén fájdalomcsillapítás szükséges.
- Szövődmény megjelenését jelezheti az arc-, fejtáji duzzanat, tartós fejfájás, szédülés, víztiszta egyoldali orrváladékkozás, magas láz, erős vérzés, melyek esetén azonnali ellenőrző vizsgálat javasolt az operáló intézményben.
- A műtét után akár évekig is fennmaradhat fel-fellángoló, ideggyulladás (neuralgia) jellegű arcfájdalom.

6./ A BEAVATKOZÁS KÖRÜLI IDŐSZAK JELLEMZŐI

6.1. A beavatkozás előtti történések, felkészülés a műtétre

- A műtét előtti este egy könnyű vacsora fogyasztása ajánlott. Gyermekes esetében tejtermék, anyatej, tápszer este 10-ig fogyasztható. Tiszta folyadékot (víz, tea) lefekvésig megszorítás nélkül lehet fogyasztani, azonban kerülje az alkohol tartalmú italokat.

- A műtét reggel az étkezés semmilyen formában sem megengedett (tápszer, anyatej sem). Reggel 6 órakor maximum 2 dl tiszta folyadék még fogyasztható.
- A műtét napjának reggelén gondos egyéni tisztálkodáson essen át, amelyhez hozzátartozik a körömlakk eltávolítás, az ékszerek eltávolítása, borotválkozás.
- Ha rendszeresen szed gyógyszert, azt korán reggel kis pohár vízzel be kell vennie. Abban az esetben, ha véralvadásgátló és/vagy vérlemezke összecsapódást gátló gyógyszert szed (pl. acenokumarol, warfarin, apixaban, rivaroxaban, dabigatran, acetilszalicilsav, clopidogrel, ticlopidin), annak esetleges elhagyásáról vagy pótlásáról kezelőorvosával vagy a műtét előtti altatórvisi vizsgálat kapcsán kell konzultálnia.
- A műtét előtt a kivehető fogpótlásokat ki kell venni.
- A műtét előtt fél órával a műtéti előkészítés keretei között nyugtatószer beadása történik, melyet követően mindenképp ágynyugalom javasolt.

6.2. A beavatkozás utáni történések

A közvetlen műtét utáni időszakban (pár óra) ágynyugalom betartása javasolt. Ezt követően óvatosan, lassan, kizárólag segítséggel javasolt a fokozatos mobilizáció. Általános gyakorlat szerint a műtét másnapján a beteg hazabocsátható, ha érdemi vérzés vagy egyéb szövődmény ekkor nem tapasztalható. Hazaengedés előtt történik meg az orrtamponok eltávolítása, ha azok alkalmazásra került sor a műtéten.

6.3. Életmódbeli változások a beavatkozás után, várható következmények

- A műtét utáni pár hétben még jellemzően orrdugulást érezhet a beteg, illetve alvadt vér, sűrű vagy beszáradt váladék távozhat az orrból, mely jelenségek a normális sebgyógyulás során jelentkeznek és legkésőbb négy héten belül rendeződnek.
- A műtét utáni héten az orrfújás tilos, mert a levegő a szemüregbe juthat.
- Kerülendő minden olyan tevékenység, amely a fejben vérnyomás-emelkedést okoz. Erős orrfújás, mechanikus orrtisztítás nem javasolt.
- Fontos azonban steril sóoldattal rendszeresen, akár napi 3-4 alkalommal is, az orrüreget átöblíteni.
- A tüszentés elfojtása kerülendő, nyitott szájjal ajánlott kivitelezni.

7./ A BEAVATKOZÁS ELMARADÁSÁNAK LEHETSÉGES ELŐNYEI, KOCKÁZATAI

Az indokolt beavatkozás elmaradása a beteg egészségét illetően előnnyel nem jár, pusztán a műtéti kockázatokról mentesül.

A beavatkozás elmaradása esetén a konzervatív kezelés folytatása, illetve alternatív kezelési lehetőségek megkezdése lehetséges.

8./ A BEAVATKOZÁS HELYETT ALKALMAZHATÓ MÁS ELJÁRÁSOK, AZOK LEHETSÉGES ELŐNYEI, KOCKÁZATAI

Bizonyos daganat típusok esetében eredményes alternatíva lehet kemoterápia, sugárkezelés vagy biológiai kezelés alkalmazása, azonban más esetekben a sebészi kimetszés nyújthat egyedül megoldást.

9./ A TÁJÉKOZTATÁST ADÓ ORVOS NYILATKOZATA

A fenti beavatkozásra vonatkozó egyéniesített, teljes körű tájékoztatást – kitérve a beavatkozással kapcsolatos valamennyi fenti kérdésre – a legjobb tudásom szerint és olyan módon és mélységig adtam meg, mely a beteg/törvényes képviselője/hozzátartozója/meghatalmazottja számára megítélésem szerint szükséges, érthető és életkorának, képességeinek, illetőleg állapotának megfelelően megérthetett. A részletes tájékoztató, illetőleg felvilágosító beszélgetés során a kevésbé érthető részeket megvitattuk, illetőleg megbeszéltük, lehetőséget adva a betegnek/törvényes képviselőjének/hozzátartozójának/meghatalmazottjának a beavatkozással kapcsolatos kérdései feltevésére, melyeket megválaszoltam.

Tájékoztattam a beteget/törvényes képviselőjét/hozzátartozóját/meghatalmazottját arról, hogy az ellátással kapcsolatosan térítési díj nem merül fel / felmerül. (megfelelő aláhúzendó).

Kelt: ....., 20..... hó ..... nap .....óra .....perc

.....
tájékoztatót adó orvos aláírása

10./ A BEAVATKOZÁS TERVEZETT IDŐPONTJA: .....

11./ A BETEG KÉRDÉSEI:

.....
.....
.....

12./ AZ ORVOS MEGJEGYZÉSEI (a beteg személyes, egyéni műtéti kockázatai, a beteg kérdéseire adott válaszok):

.....
.....
.....

Önnek joga van a tájékoztatást követően is további kérdésfeltevésre.

Ön a beavatkozás elvégzéséhez való beleegyezését bármikor visszavonhatja, a beleegyezés alapos ok nélküli visszavonása esetén azonban kötelezhető az ennek következtében felmerült és indokolt költségek megtérítésére.

Amennyiben a beavatkozás során annak olyan kiterjesztése válik szükségessé, amely előre nem volt látható, az erre irányuló beleegyezés hiányában a beavatkozás kiterjesztése csak akkor végezhető el, ha azt sürgős szükség fennállása indokolja, vagy ennek elmaradása a beteg számára aránytalanul súlyos terhet jelentene. Amennyiben a

beavatkozás kiterjesztése a beteg valamely szervének vagy testrészének elvesztéséhez vagy funkciójának teljes kieséséhez vezetne, a beavatkozás kiterjesztése – az abba történő beleegyezés hiányában – csak közvetlen életveszély fennállása esetén vagy abban az esetben végezhető el, ha elmaradása a beteg számára aránytalanul súlyos terhet jelentene.

13./ BELEEGYZŐ NYILATKOZAT

BETEG NEVE: .....

TAJ SZÁM: .....

SZÜLETÉSI HELY, IDŐ: .....

Cselekvőképtelen személy, korlátozottan cselekvőképes kiskorú, illetve a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott nagykorú beteg esetén a törvényes képviselő/Eütv. 16. § szerinti helyettes döntéshozó adatai (név, szül. hely és idő, anyja neve, lakcím, telefonszám):

.....
.....
.....

Rokonsági foka/törvényes képviselő típusa: .....

Cselekvőképtelen állapotú személy esetében az Eütv. 16. § (2) bekezdés szerinti helyettes döntéshozó a beavatkozásba való beleegyezéssel egyidejűleg arra vonatkozóan is nyilatkozik, hogy jogosult a beleegyezés, illetve visszautasítás jogát gyakorolni és nincs vagy reális időn belül nem érhető el az Eütv. 16. § (2) bekezdés sorrendje szerint előrébb való személy.

Betegség megnevezése fődiagnózis (magyarul, esetleg latinul): térfoglalás / gyulladás az orrmelléküregek és a szemüreg területén

Tervezett beavatkozás megnevezése: endoszkópos melléküreg és szemfeltárás

Tájékoztatást adó orvos neve: .....

A szóbeli tájékoztatást és a jelen nyilatkozathoz tartozó betegtájékoztatót megértettem és tudomásul vettem, a javasolt beavatkozással, a beavatkozás céljával, várható hasznával és kockázataival kapcsolatos, szóban feltett kérdéseimre a tájékoztatást nyújtó orvostól kielégítő, számomra érthető választ kaptam és elegendő idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy eldöntsem, beleegyzem-e a beavatkozásba.

A szóbeli tájékoztatás és a jelen nyilatkozathoz tartozó betegtájékoztató elolvasása után, kellő mérlegelést követően, minden megtevesztéstől, fenyegetéstől és kényszertől mentesen beleegyezem, hogy rajtam a beavatkozást elvégezzék.

Kelt: ....., 20..... hó ..... nap

.....
tájékoztatót végző orvos
aláírása és pecsétje

.....
beteg/törvényes
képviselő/helyettes döntéshozó
aláírása

A beteg írásképtelensége esetén két, együttesen jelenlévő tanú aláírása:

1. tanú

2. tanú

Név .....

.....

Lakcím .....

.....

Aláírás .....

.....